

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

Participation of Community in Educational Management of Wat Wang Khian Communication School under the Educational Service Office Area

ภัตสร อรุณศรี

Patsorn Aroonsri

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

e-mail: Joom8502@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจความคิดเห็น ประชากร ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน จำนวนรวม 250 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบ Krejcie and Morgan ประกอบด้วย 152 คน วิธิดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างเครื่องมือ (2) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (3) การวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที(t-test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ และ (2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม ชุมชน การจัดการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) Study the level participation of community in educational management of Wat Wang Khian communication school under the educational service area office; and (2) To comparison of community participation in education management of Wat Wang Khien community school under Chainat primary educational service area office.

Research methodology was a quantitative research survey. The population, totaling parents, students, included 250 Samples, totaling 152, obtained via Krejcie and Morgan. Research procedure consisted of 3 steps; (1) Tool construction; (2) Data collection; and (3) Data analysis. The instruments used for data collection were questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Major Findings: (1) Community participation in educational management of Wat Wang Khian Community School. Under the Office of Chainat Primary educational service in overview and aspects moderate, which can sort the mean on each side the descending order is as follows. General administration academic administration personal management and budget management, respectively; and (2) The results of comparison of community participation in education management of Wat Wang Khian community school under the Chainat primary educational service area office. Classified by the status of parents of students and community leaders. The difference was statistically significant at the .05 level.

Keywords: Participation, Community, Educational management

บทนำ

พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2475 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) กับพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542) ระบุว่าหมู่บ้านและชุมชนจะเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในการบริหารจัดการตนเองของประชาชน ภายใต้ระเบียบข้อกฎหมายและเมื่อรวมกันหลายหมู่บ้าน หลายชุมชนแล้วจะเป็นหน่วยที่ขยายใหญ่ ขึ้นมาอีก และมีการบริหารจัดการที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ นั่นก็คือองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลโดยมีหมู่บ้าน และชุมชนเป็นองค์ประกอบ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็เป็นสถาบันที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของหมู่บ้าน/ชุมชนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล) ฉะนั้นสถานศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่ชุมชนในขณะเดียวกัน ตามพระราชบัญญัติที่กล่าวมาแล้ว การส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรมเป็นบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำของท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546: 214-284)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (มานิตย์ จุมปา, 2551: 21) ที่ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนโดยส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งผลให้มีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542: 15-16) ที่ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นได้ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้มีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่งผลถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 64) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนพอสรุปได้ดังนี้ สถานศึกษากับชุมชนควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังนั้นสถานศึกษากับชุมชนนั้นต้องมิบทบาททั้งผู้ให้และผู้รับมีส่วนร่วมช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างต่อเนื่องชุมชนจะต้องสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนเพื่อให้สถานศึกษาได้รับทราบและนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่วนในด้านการบริหารสถานศึกษา

จะมีคณะกรรมการในรูปของคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ซึ่งเราทราบกันทั่วไป คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกิจการการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษา โดยการประสานความร่วมมือขอรับงบประมาณสนับสนุนจากชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การประชาชน เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณแก่สถานศึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาที่เห็นได้ชัด นอกจากด้านการเงินแล้ว กิจกรรมหรือโครงการบางโครงการที่สถานศึกษาจำเป็นต้องให้แรงงานทางชุมชนก็จะสละแรงงาน ร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของทางสถานศึกษาเป็นประจำ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญที่ทางสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับจากชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สถานศึกษาได้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านและเป็นการส่งเสริมยกย่องภูมิปัญญา

ฉะนั้นทุกภาคส่วนจึงต้องร่วมมือกันจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งมีภารกิจร่วมในการพัฒนาชุมชนตามวิสัยทัศน์กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ที่ว่า “เป็นองค์กรมีอาชีพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระบวนการเรียนรู้ชุมชนเพื่อสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ” (กรมการพัฒนาชุมชน, 2559: 22 ก) ด้วยเหตุว่า การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศโดยรวม

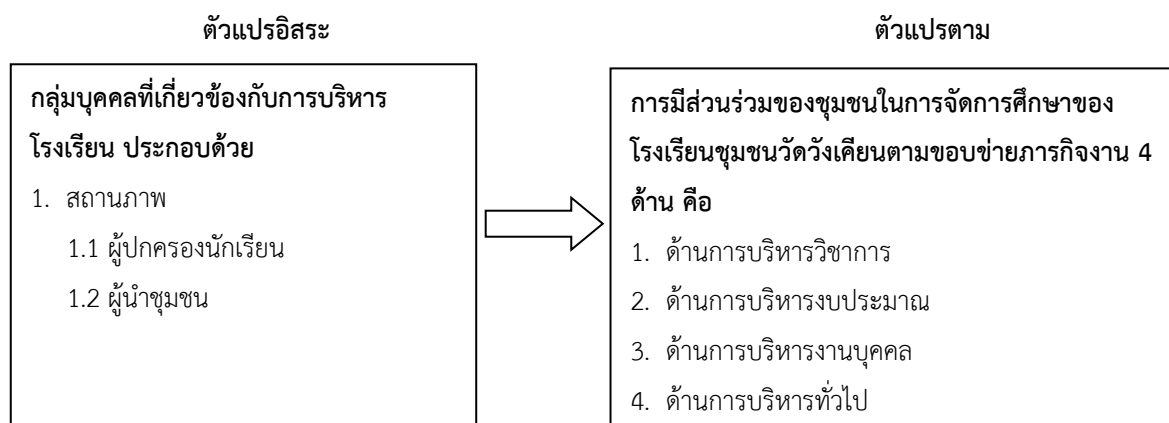
จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไข และใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1 เพื่อพัฒนาและสนองตอบความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของ เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2547: 15) จิณณวัตร ปะโคทั้ง (2549: 32) วัชรยุทธ บุญมา (2551: 29) วารุณี ศุภบัณฑิต (2548: 7) สายฝน วิบูลรังสรรค์ (2550: 54) อภิชัย นุชเนื่อง (2551: 18) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 32) แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหาร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนกับผู้นำชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

1.1 การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านการบริหารวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อที่ 2 ข้อที่ 5 และข้อที่ 8 อยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ร่วมวางแผนจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน อันดับที่ 2 คือ ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น อันดับที่ 5 จัดหาสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย คือ ให้ข้อเสนอแนะแนวการจัดการเรียนการสอนของครู และข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางการเรียนของนักเรียน

1.2 การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยการร่วมตรวจสอบผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมระดมทุนจัดหาทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียน และสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.3 การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้โรงเรียนนำบุคลากรในท้องถิ่นเข้ามาช่วยสอนในสาขาที่ขาดแคลน อันดับที่ 2 คือ ส่งเสริมให้คณะครูและนักการศึกษาโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ อันดับที่ 3 คือ ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูในทุกด้าน ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย คือ สนับสนุนให้โรงเรียนคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน

1.4 การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ข้อที่ 4 ข้อที่ 7 ข้อที่ 8 ข้อที่ 10 ข้อที่ 13 และข้อที่ 14 อยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่และเข้าร่วมในการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองนักเรียน อันดับที่ 2 คือ ร่วมจัดทำธรรมนูญโรงเรียนหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสอดส่องดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่และทรัพย์สินของโรงเรียน อันดับที่ 3 คือ พบครูประจำชั้นเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการร่วมมือพัฒนานักเรียน ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย คือ เสนอแนะในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน และผู้นำชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามกลุ่มบุคคล

(n=152)

ด้านที่	การมีส่วนร่วม ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง	กลุ่มบุคคล				t	Sig.
		ผู้นำชุมชน		ผู้ปกครองนักเรียน			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการบริหารวิชาการ	4.23	0.28	3.18	0.61	-15.41	0.00*
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.19	0.35	3.08	0.65	-14,19	0.00*
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.14	0.27	3.13	0,63	-14.68	0.00*
4	ด้านการบริหารทั่วไป	4.18	0.35	3,26	0.66	-11.70	0.00*
	ภาพรวม	4.19	0.31	3.16	0.64	-17.45	0.00*

*P <.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท นั้นมีบางประเด็นควรนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 2 ด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง และลำดับที่ 4 ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจต่อหลักการมีส่วนร่วมที่เบี่ยงเบนจากเหตุและผลของความเป็นจริงตามหลักการมีส่วนร่วมที่หมายถึงการกระจายอำนาจให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาความต้องการร่วมกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน มีการวางแผนที่จะแก้ปัญหา ร่วมกัน ร่วมปฏิบัติงานด้วยกัน ตลอดจนรับรู้ผลการปฏิบัติและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความภาคภูมิใจ มีความเป็นเจ้าของร่วมกันในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากความเคยชินของระบบราชการ กล่าวโดยเฉพาะระบบราชการทางการศึกษา ซึ่งโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ซึ่งเคยชินต่อการใช้อำนาจในการสั่งการมากกว่าการเปิดโอกาส หรือประสานความร่วมมือ ที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ (2548: 9) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่ประชาชนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและท้องถิ่น ได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณา กำหนดปัญหา ความต้องการของประชาชน ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ตลอดจนหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545: 56-57) ได้กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้ปกครอง ครอบครัวยุทธ ประชาชน และสถาบันจัดการศึกษาต้อง 1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานร่วมตัดสินใจทิศทางการศึกษาของบุตรหลาน 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร พัฒนาการของบุตรหลานและการเรียนการสอนประจำวัน 3) ร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอ การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นติดตามการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้ปกครองอาจร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือร่วมกิจกรรมอื่นที่สถานศึกษาจัด ซึ่งหากสถานศึกษามีแนวทางสนับสนุนที่ดีก็จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ 5) ร่วมสนับสนุนกิจกรรมการศึกษา โดยสนับสนุนด้านความคิดการเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการ การร่วมประชุม การให้คำปรึกษาแนะนำ การให้ข้อมูลความคิดเห็น การปกป้องดูแล การสนับสนุนทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ การร่วมดำเนินโครงการ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ เทียงมน (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำนวน 4 ด้าน โดยมีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการบริหารทั่วไป มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวรพันธุ์ พลเดช (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ

งานวิจัยของบุญเกิด สิทธิ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมือง สำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยร่วมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ ภิญโญชีพ (2547: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและบริหารงานบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะต้องติดภารกิจในการประกอบอาชีพจึงมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อย ส่วนผู้นำชุมชนของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 1 ส่วนใหญ่ได้มีโอกาสได้คัดเลือกเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคลและบริหารงานบุคคลทั่วไป จึงส่งผลให้ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ เทียงมน (2553: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพันธุ์ พลเดช (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทโดยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญ ดังนี้

1.1. ด้านวิชาการ พบว่า กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรมีการพัฒนาครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครูมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนนอกจากนี้ควรมีการจัดการนิเทศจัดการและเยี่ยมชั้นเรียนด้วย ส่วนข้อที่พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางการเรียนของนักเรียน ก็อยู่ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานักเรียนในแต่ละปีการศึกษา

1.2. ด้านงบประมาณ พบว่า กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมสนับสนุนให้โรงเรียนมีการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการประชุมเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ศึกษา

1.3. ด้านการบริหารบุคคล พบว่า กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมสนับสนุนให้โรงเรียนคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกครูและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

1.4. ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเสนอแนะในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์โรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน ส่วนข้อที่พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน อยู่ในลำดับสุดท้ายเช่นกัน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการให้ชุมชนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนด้วยเพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปีของทางโรงเรียนแต่ละปีงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารงานของสถานศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

2.2. ควรศึกษาบทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องของนักเรียนต่อการบริหารงานของสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนวัดวังเคียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. ค้นจาก : <http://www.nesdb.go.th/121K-22> มกราคม 2021.

บุญเกิด สิทธิ. (2548). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน*

ประถมศึกษาในอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (รายงานการศึกษาค้นคว้าแบบ

อิสระเชิงวิทยานิพนธ์ ศษ.ม.). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

อิสระเชิงวิทยานิพนธ์ ศษ.ม.). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

มานิตย์ จุมปา. (2551). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

รุ่ง แก้วแดง. (2546, 27 มกราคม). “แนวทางการกระจายอำนาจการศึกษา,” ใน *หนังสือพิมพ์เดลินิวส์*. 10.

สุรัชย์ ภิญโญชีพ. (2547). *ความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.

วรพันธุ์ พลเดช. (2550). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ ค.ม.). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2546). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, องค์การมหาชน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, องค์การมหาชน. (2545). *เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีด
- Amenu-Tekaa, C. E. K. (1988). *Perception of community participation in education on Indian reserves: A north-central albert case study (unpublished doctoral dissertation)*. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh.
- Bell, M. L. (1992). A study to determine why parent do or not participate in the education of their middle school. *Dissertations Abstracts International*, 47(9).
- Pallozzi, D. P. (1981). A model for community participation in local school district decision making. *Dissertation Abstracts International*, 42(4), 1481.
- Townsend, G. M. (1999). An exploratory study of factors that influence parent participation in parent involvement programs and the scholastic success of their children at an elementary school. *Dissertations Abstracts International*, 32(5), 265.